

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Karel Hlaváček

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

OBSAH

OBSAH	2
EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ	3
SRBSKO	3
OTÁZKA SJEDNOCENÍ KYPRU	3
MISE EULEX KOSOVO	5
HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU	6
SUMMIT EU-UKRAJINA	6
VÝVOJ V GRUZII	7
SOMÁLSKO	9
SUMMIT EU-INDIE	10
GRUZIE	12
DOKUMENTY SZBP EU	14

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

SRBSKO

Pozadí

V dubnu 2008 byla se Srbskem podepsána stabilizační a asociační dohoda (SAA) a prozatímní dohoda (PD, obchodní část SAA), a to především jako vstřícné gesto před tamními volbami. Ratifikace smlouvy ale byla po tlaku ze strany Belgie a Nizozemska podmíněna plnou spoluprací s ICTY.¹ Tato situace se nezměnila ani po vydání Radovana Karadžiče haagskému tribunálu, neboť Nizozemsko podmínilo ratifikaci smlouvy vydáním dalších dvou obžalovaných.² Ratifikace prozatímní dohody se však znovu dostala na jednací stůl v září 2008.

Aktuálně

Dne 3. září 2008 se konalo setkání předsedy Komise Josého Barossa a komisaře pro rozšíření Olliho Rehna se srbským prezidentem Borisem Tadičem. Barosso následně prohlásil, že pokud budou splněny všechny podmínky, bude Srbsku udělen kandidátský status v průběhu roku 2009 a doporučil EU implementaci PD.³ Stejný názor vyjádřil rovněž Vysoký představitel pro SZBP Javier Solana. Hlavní žalobce haagského tribunálu Serge Brammertz po návštěvě v Srbsku z 10. září 2008 prohlásil, že cítí „realistický a opatrný optimismus“.

Na zasedání Rady dne 15. září 2008 však ze strany Nizozemska opět došlo k zablokování ratifikace. Nizozemsko se tak stalo jediným státem, který se stále staví proti vstřícným krokům vůči Srbsku. Rehn vyjádřil svůj nesouhlas s tímto rozhodnutím a Srbsku doporučil, aby ze své strany začalo smlouvy ratifikovat. Nizozemsko se tak ocitá pod silným tlakem, neboť o odblokování PD se bude jednat i na příštím zasedání Rady. Solana se již vyjádřil v tom smyslu, že očekává souhlas s odblokováním PD v říjnu.⁴

OTÁZKA SJEDNOCENÍ KYPRU

Pozadí

Kypr je od pokusu kypersko-řeckých nacionalistů o připojení k Řecku a následného tureckého vojenského zásahu v roce 1974 de-facto rozdělen na severní a jižní část. Po

¹ Bližší informace viz Přehled SZBP duben 2008.

² Bližší informace viz Přehled SZBP červenec 2008.

³ Barrosovy „speaking points“ ze setkání k dispozici [ZDE](#).

⁴ Bližší informace viz Europolitics 3596. *Interim agreement still in limbo*. 16.9. 2008 Euobserver.com. *Netherlands blocks EU-Serbia trade deal*. 15. 9. 2008

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

selhání Annanova plánu na znovusjednocení v roce 2004 se v současné době dává do pohybu nová iniciativa směřující ke sjednocení. Úspěch v této iniciativě by přitom znamenal de-facto rozšíření EU o severní, turecko-kyperskou část ostrova.

Aktuálně

Dne 3. září 2008 začaly přímé rozhovory mezi turecko-kyperským vůdcem Mehmetem Ali Talatem a prezidentem Kypru Demetrisem Christofiasem. Podle Talata by rozhovory měly vést k federativnímu uspořádání se dvěma rovnocennými národy žijícími vedle sebe. Obě dvě strany přitom ohledně výsledků jednání vyjadřují optimismus.

Jednání se zaměřují na šest základních oblastí: rozdělení moci a způsob vlády, záležitosti týkající se EU, ekonomika, majetkové záležitosti, územní záležitosti a bezpečnost. Za nejzávažnější jsou považovány problémy s majetkovým vypořádáním, které vznikly při rozdělení země, další přítomnost tureckých přistěhovalců a ozbrojených sil v severní části ostrova.

Jednání, která se konají pravidelně každý týden, následně pokračovala dne 11. a 18. září 2008. Zaměřovala se zatím především na oblast rozdělení pravomocí. Podle zprostředkovatele, zvláštního poradce generálního tajemníka OSN pro Kypr Alexandera Downera, byla dosud jednání produktivní a úspěšná.⁵

Postoje Turecka a EU

Postoj **Turecka** k otázce sjednocení Kypru je pozitivní – např. turecký prezident Abdullah Gul se nechal slyšet, že „Turecko pevně podporuje“ znovusjednocení. Turecko samo sebe také vnímá jako garanta bezpečnosti Kypru. Ministr zahraničí Ali Babacan k tomu prohlásil, že „o tom nebudeme diskutovat“. Tento postoj by mohl vést i k zablokování dohody, protože Kypr s takovou funkcí Turecka nesouhlasí.

EU považuje znovusjednocení Kypru za nutnost. Zejména turecká část ostrova se při vyjednáváních spoléhá na **EU** jednak jako na hráče, který dokáže přesvědčit Kypr o naléhavosti otázky znovusjednocení, jednak jako na sílu, jejíž technická pomoc je pro úspěšné sjednocení nepostradatelná.⁶ V současné době poskytuje Komise turecké části Kypru pomoc, která směřuje především k podpoře ekonomického a sociálního rozvoje a k jejímu přiblížení k EU. V roce 2007 tato pomoc dosáhla výše 259 milionů eur.⁷ Ve své roční hodnotící zprávě o implementaci pomoci⁸, jež byla zveřejněna 15. září 2008, se však Komise o jejích dosavadních výsledcích vyjadřuje zdrženlivě s tím, že „implementace byla a je i nadále obtížná“.

Další předpokládaný vývoj

⁵ Bližší informace viz Europolitics 3588, 3595, 3603.

⁶ Bližší informace viz Euobserver.com. *Turkish Cypriot leader optimistic about reunification*. 10. 9. 2008

⁷ Bližší informace o evropské pomoci turecké části Kypru k dispozici [ZDE](#).

⁸ Hodnotící zpráva ke stažení [ZDE](#).

Vyjednávání by podle současných odhadů mohla v příznivém případě skončit v polovině příštího roku. Další kolo jednání je plánováno na 8. října 2008.

MISE EULEX KOSOVO

Pozadí

Dne 25. září 2008 publikovala Mezinárodní krizová skupina⁹ zprávu o Kosovu¹⁰, která se zabývá vývojem situace v po vyhlášení kosovské nezávislosti, mimo jiné i hodnotí roli EU při stabilizaci země a doporučuje další postup aktivit.¹¹

Aktuálně

Zpráva uvádí, že krizová situace v Kosovu se prohlubuje, a to především s ohledem na de-facto rozdělení Kosova na albánskou a srbskou část (kosovští Srbové převzali kontrolu nad územím severně od řeky Ibar). Podle Mezinárodní krizové skupiny současný vývoj ohrožuje budoucnost Kosova jako jednotného státu.

EU je v analýze kritizována za nedostatečnou aktivitu.

- Ačkoli realizace mise EULEX Kosovo byla odsouhlasena již v únoru 2008, do současné doby je rozmístěna pouhá čtvrtina z plánované kapacity mise (2000 osob). Je nutné, aby mise byla rozmístěna nejpozději do 1. prosince 2008.
- Mise čelí dalšímu problému; není jisté její územní působení severně od řeky Ibar. Např. Švédsko opakovaně podalo návrh na územní rozdělení mise UNMIK a EULEX, přičemž mise EU by neoperovala právě v severní části Kosova. To je ale nepřijatelné pro kosovskou vládu, protože by se jednalo o krok k faktickému rozdělení země. Je proto nutné prosadit územně neomezené působení mise.
- Současně EU nedostatečně tlačí na Bělehrad ohledně jeho podpory srbským enklávám na severu Kosova. Otázka Kosova by měla být podstatným bodem při vyjednávání se Srbskem o dalším přiblížení EU. EU dosud tuto otázku přecházela ve snaze podpořit proevropské síly v Srbsku, nicméně do budoucna bude tento krok nevyhnutelný. Srbsko se musí přizpůsobit samostatnosti Kosova, pokud ji přímo neuzná.

Další předpokládaný vývoj

EU v současnosti předpokládá, že rozmístění mise bude dokončeno na konci listopadu či na počátku prosince 2008.

---

⁹ International Crisis Group je uznávaná nevládní analytická organizace, která se zabývá především konflikty a jejich prevencí.

¹⁰ Zpráva ke stažení [ZDE](#).

¹¹ O vývoji v Kosovu rovněž viz Přehled SZBP srpen 2008 a přehled SZBP červenec 2008.

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

SUMMIT EU-UKRAJINA

Popis problematiky

Dne 9. září se ve francouzském Evianu konal summit EU-Ukrajina. EU byla zastoupena předsedou Evropské rady Nicolasem Sarkozym a předsedou Komise José Barrosem, Ukrajina pak prezidentem Viktorem Juščenkem. Summit proběhl na pozadí vnitropolitické krize v Ukrajině a vyostřených vztahů Ukrajiny i EU s Ruskem v souvislosti s konfliktem v Gruzii. Dlouhodobými prioritami a problémy ve vztazích EU-Ukrajina je evropská perspektiva Ukrajiny, sjednávání nového rámce spolupráce s Ukrajinou a rovněž rozhovory o bezvívzovém režimu^{12 13}.

Výstupy summitu

Ukrajina dlouhodobě usiluje o uznání své **evropské perspektivy**¹⁴. Společné prohlášení ze summitu¹⁵ však toto uznání opět nepřineslo. Namísto formulace „evropská perspektiva“ je zde použito sousloví „evropská aspirace“ a hovoří se o „otevření cesty pro další progresivní vývoj“ ve vzájemných vztazích. Přesto je možno v určitém smyslu hovořit o úspěchu, protože zazněly i návrhy na formulaci typu „další vývoj vztahů Ukrajiny a EU nemůže být předvídan“. Nejvíce skeptickými členskými státy EU vůči Ukrajině jsou Německo, Nizozemsko, Belgie, Lucembursko, Portugalsko, Španělsko či Rakousko. Na opačném pólu se nachází Polsko, Česká republika, Švédsko, Velká Británie a pobaltské státy.¹⁶

Co se týká sjednávání nového rámce spolupráce, státníci se shodli na uzavření **asociační dohody**, která nahradí současnou dohodu o partnerství a spolupráci. Ta je v platnosti již od roku 1998 a je ukrajinskou stranou považována za zastaralou. Asociační dohoda by měla být základem vztahů na dalších zhruba 10 let a bude obsahovat následující části:

- politický dialog, zahraniční a bezpečnostní politika
- soudní a bezpečnostní záležitosti, svoboda
- ekonomická a sektorální spolupráce
- založení zóny volného obchodu

¹² Informace o vztazích EU-Ukrajina v první polovině roku 2008 viz Přehled dokumentů SZBP březen 2008.

¹³ Základní informace o vztazích EU-Ukrajina k dispozici [ZDE](#).

¹⁴ Např. v dubnu 2008 reagovala Ukrajina vyhroceně na hodnotící zprávu Komise, která podle Kyjeva předem omezuje do formátu partnerství. Více informací viz Přehled SZBP duben 2008 (Evropská politika sousedství).

¹⁵ Společné prohlášení ze summitu EU-Ukrajina k dispozici [ZDE](#).

¹⁶ Více informací viz EUROPOLITICS 3590. *Kievs EU membership bid remains in Limbo*. 8. 9. 2008

Dialog o **bezvízovém režimu** bude zahájen, avšak o zrušení vízové povinnosti pro ukrajinské občany se uvažuje až v dlouhodobém výhledu.

Ukrajinské reakce na výsledky summitu se přes rétoriku EU o „velkém dni“ ve vzájemných vztazích nesou v duchu zklamání. Ukrajinská snaha o uznání evropské perspektivy nedosáhla svého cíle, zklamáním je pro Kyjev rovněž charakter bezvízových jednání, která „jsou stejné povahy jako u dialogu s Ruskem“.¹⁷

Další předpokládaný vývoj

Asociační dohoda by měla být dojednána v průběhu roku 2009. Ještě před jejím dojednáním a podepsáním (v březnu 2009) by měl být nahrazen současný akční plán EU-Ukrajina „novým společným instrumentem“. Vývoj se však může ubírat neočekávaným směrem v souvislosti s politickou krizí v Gruzii.

VÝVOJ V GRUZII¹⁸

Usnesení Evropského parlamentu o Gruzii

Dne 3. září 2008 přijal Evropský parlament (EP) usnesení o Gruzii¹⁹. V něm interpretuje gruzínskou válku jako následek provokací ze strany jihoosetinských separatistů, kteří byli podporováni Ruskem.

EP stojí za územní celistvostí Gruzie a silně odsuzuje ruskou nepřiměřenou vojenskou akci. Vyzývá **Rusko** k dodržování mezinárodního práva a dále k dodržování šestibodové smlouvy o příměří z 12. srpna 2008. EP podporuje vstup **Gruzie** do NATO.

EP dále vyslovuje politování nad **bezprávím a ztrátami lidských životů** a žádá okamžité mezinárodní nezávislé vyšetřování. Osoby, které jsou zodpovědné za útoky proti civilistům by měly být postaveny před Mezinárodním trestním soud. Současně EP vyzývá strany konfliktu, aby obětem umožnily přístup k humanitární pomoci. (Tato výzva směřuje především k Rusku).

S ohledem na bezpečnost v regionu EP navrhuje „komplexní revizi“ **evropské politiky sousedství**. Konkrétně podporuje např. „Evropský hospodářský prostor plus“, švédsko-polský návrh východního partnerství, vytvoření zón volného obchodu s Gruzii, Ukrajinou a Moldavskou republikou a liberalizaci vízové politiky tak, aby Rusku nebyly poskytnuty výhodnější podmínky než těmto zemím.

¹⁷ Více informací viz Euobserver, 9. 9. 2008. *EU-Ukraine summit masks disappointment.*

¹⁸ Článek přináší informace o vývoji od 2. září 2008 do 16. září 2008. Pro informace o dřívějším vývoji a o pozadí konfliktu viz Přehled SZBP srpen 2008, resp. Vybraná témata 11/2008, *Aktuální informace ke konfliktu v Gruzii*, ke stažení [ZDE](#).

¹⁹ Usnesení k dispozici [ZDE](#).

EP také zohledňuje evropskou **energetickou bezpečnost**. Podporuje pokračování projektu plynovodu Nabucco a navrhuje přijetí společné energetické politiky, která by systematicky řešila diverzifikaci zdrojů.

Jednání v dalších institucích EU

Dne 8. září 2008 **předseda Evropské rady** Nicolas Sarkozy jednal s ruským prezidentem Medveděvem o stažení ruských ozbrojených sil do pozic před vypuknutím konfliktu, jak bylo sjednáno v šestibodové dohodě o příměří. Podle jejich dohody by se měly ruské síly stáhnout do deseti dnů po nasazení mezinárodního mechanismu, který bude zahrnovat alespoň 200 pozorovatelů z EU a bude nasazen do 1. října 2008.

Rada EU o vyslání pozorovatelů rozhodla na svém zasedání dne 15. září 2008²⁰. Bude se jednat o misi pod hlavičkou ESDP (EUMM Georgia) a její parametry budou odpovídat dohodě Sarkozyho s Lavrovem. Nejasnosti ale zůstávají ohledně možností územního působení této mise. Dne 9. září 2008 totiž Medveděv prohlásil, že v Abcházii a Jižní Osetii zůstane trvale asi 7600 ruských vojáků a o den později řekl ministr zahraničí Sergej Lavrov, že mezinárodní pozorovatelé nebudou do separatistických oblastí vpuštěni.²¹

Zasedání Rady přineslo i další výsledky. Byl jmenován **zvláštní zástupce EU pro Gruzii**. Stal se jím Pierre Morel, současný zvláštní zástupce pro střední Asii. Nejasný však dosud zůstává Morelův mandát. Podle Europolitics bude Morelovým úkolem mimo jiné koordinace a práce na společném postoji EU ke Gruzii.²²

Komise byla na český návrh vyzvána k uspořádání dárcovské konference pro obnovu Gruzie. K dosavadním zhruba 8,4 milionům eur, které věnovaly členské státy, by tak měly přibýt další prostředky. Komise již také pracuje na návrzích posílení spolupráce s Gruzii, např. v oblasti bezvízového režimu a zóny volného obchodu. Komisařka pro vnější vztahy Benita Ferrero-Waldner rovněž oznámila, že do roku 2010 hodlá Gruzii poskytnout 500 milionů eur. Ty by měly být využity na poválečnou obnovu.²³

Jednání v mezinárodních organizacích

V **RB OSN** se o Gruzii jednalo dne 9. září 2008. Rusko, které prosazuje přizvání zástupců Jižní Osetie a Abcházie k mezinárodním jednáním, požaduje, aby se tito zástupci účastnili sjednávání nového mandátu mise UNOMIG v Gruzii. Rusko rovněž navrhuje embargo na dovoz zbraní do Gruzie. Návrhy však pravděpodobně nebudou přijaty.²⁴

²⁰ Závěry Rady k dispozici [ZDE](#).

²¹ Bližší informace viz Euobserver.com. *EU secures deal on Russia withdrawal*. 9. 9. 2008.

²² Bližší informace viz Europolitics 3596. *Special Envoy named to handle Georgia Crisis*. 16. 9. 2008

²³ Více informací viz Europolitics 3596. *Union to increase financial assistance to Tbilisi*. 16. 9. 2008

²⁴ Více informací viz TIC 2228/2008-NYSM. *Informace z Rady bezpečnosti OSN (37. týden 2008)*. 12. 9. 2008

Dne 10. září 2008 se Gruzii zabývala Stálá rada **OBSE**. Zde dalo Rusko najevo svoji spokojenost s dohodou ze dne 8. září 2008, která vyjasnila šestibodovou dohodu o příměří. Stálá mise ČR při OBSE se nicméně obává, že Rusko nedovolí mezinárodním pozorovatelům vstup do Jižní Osetie, čímž dojde k přeměně „měkké hranice mezi Gruzii a Jižní Osetií v tvrdou“. Kritizuje proto francouzské předsednictví, že netlačí Rusko ke splnění šestibodové dohody a tím se de facto vzdává gruzínské územní nezávislosti. OBSE se nadále pokouší shodnout na modalitách vyslání dodatečných osmdesáti pozorovatelů do Gruzie.²⁵

Téhož dne se jednalo o Gruzii v Radě euratlantického partnerství na úrovni velvyslanců. Došlo tím vlastně k prvnímu setkání zástupců **NATO**, Ruska a Gruzie u jednoho stolu. Zasedání ukázalo jednotu Aliance v podpoře Gruzie, státy SNS pak k této podpoře „konstruktivně mlčely“. Ukrajina dala najevo svoje sympatie s Aliancí a Srbsko poukázalo na to, že k eskalaci současné situace přispělo i uznání nezávislosti Kosova.²⁶

Další předpokládaný vývoj

Dne 15. října se budou v Ženevě konat mezinárodní rozhovory o bezpečnostní situaci v separatistických oblastech v Gruzii, neočekává se nicméně jednání o jejich budoucím statusu. EU však doufá, že tato jednání přinesou možnost pohybu pozorovatelů mise ESDP i na území Jižní Osetie a Abcházie. Do doby konání rozhovorů by EU měla vypracovat společný postoj týkající se Gruzie. V říjnu 2008 by se také měla konat výše zmíněná dárcovská konference pro Gruzii.

SOMÁLSKO

Situace v zemi

Somálsko se nachází ve stavu dlouhodobého bezvládní (failed state) a nepřehledných ozbrojených konfliktů často popisovaných v pojmech „warlordismu“ či „ekonomizace konfliktu“. Dne 19. srpna 2008 však byla mezi hlavními aktéry konfliktu, Přečasnou somálskou vládou (TFG) a Aliancí za znovuosvobození Somálska (ARS), podepsána tzv. Džibutská dohoda. Ta by měla ukončit vzájemnou ozbrojenou konfrontaci a usnadnit přísun humanitární pomoci do země²⁷. Humanitární situace je však nadále kritická.

Popis problematiky

Ve své rezoluci 1816 (2008) týkající se situace v Somálsku, přijaté dne 2. června 2008, vyjádřila **Rada bezpečnosti OSN** (RB OSN) znepokojení ohledně hrozby, kterou

²⁵ Více informací viz TIC 1676/2008-SMVie. *(Nejen) Gruzie na 732. schůzce Stálé rady. 11. 9. 2008*

²⁶ Bližší informace viz TIC 1028/2008-NATO. *Rada euroatlantického partnerství ke konfliktu v Gruzii. 15. 9. 2008*

²⁷ Součástí dohody je také závazek mezinárodního společenství do 120 dnů vyslat do země mezinárodní stabilizační misi. Tato mise pod hlavičkou OSN by měla nahradit současnou misi AMISOM Africké unie. Bližší informace viz TIC 2116/2008-NYSM. *Informace z Rady bezpečnosti OSN (36. týden 2008). 5. 9. 2008*

pro dodávky humanitární pomoci do Somálska²⁸, bezpečnost námořních obchodních cest a mezinárodní námořní plavbu představují pirátství a ozbrojené loupeže páchané na plavidlech. Postiženy byly i rybářské lodě některých členských států, např. Španělska a Francie.²⁹ RB OSN pověřila zejména státy, které chtějí využívat námořní obchodní cesty u somálského pobřeží, aby ve spolupráci s prozatímní federální vládou posílily a koordinovaly činnost zaměřenou na odrazování od pirátství a ozbrojených loupeží páchaných na moři.

Rada se zabývala situací v Somálsku dne 26. května 2008, kdy vyjádřila své znepokojení nad pirátskými útoky. Dne 16. června 2008 Rada vyzvala generální sekretariát Rady a Komisi, aby se zabývaly možnými variantami plnění všech závazků obsažených v závěrech Rady ze dne 26. května a způsoby, jak nejlépe přispět k provádění rezoluce RB OSN 1816 (2008).

Aktuálně

Dne 15. září 2008 se situaci v Somálsku opět věnovala **Rada EU**³⁰. Ta se rozhodla během „několika málo dní“ ustavit v Bruselu vojenskou koordinační jednotku (EU NAVCO). Úkolem mise bude podpora dohlížecích a bezpečnostních aktivit, které jsou vykonávány některými členskými státy v somálských vodách. Jedná se tedy především o podporu činností směřujících k ochraně před pirátstvím. Úkolem EU NAVCO bude rovněž zvažování možností EU angažovat se ve větší námořní misi v Somálsku. Tu podporuje např. Německo, Francie a Španělsko, proti se naopak staví Velká Británie.

Nová struktura se bude skládat z pěti lidí pod vedením španělského námořního kapitána Andrese Breiro Claura. Náklady budou hrazeny z mechanismu ATHENA. Politickou kontrolu a strategické řízení koordinační jednotky EU bude vykonávat Politický a bezpečnostní výbor, kterému bude vedoucí jednotky pravidelně podávat zprávy.³¹

SUMMIT EU-INDIE

Popis problematiky

Vztahy EU s Indií jsou založeny na smlouvě o spolupráci z roku 1994³². Od roku 2004 mezi EU a Indií existuje strategické partnerství a od roku 2005 jsou vztahy dále

²⁸ Humanitární pomoc zde v rámci rezolucí RB OSN č. 1814 a 1816 poskytuje např. Světový potravinový program (WFP)

²⁹ Dne 13. září 2008 byly například napadeny dvě lodě (jedna francouzská, druhá španělská), kterým se nakonec podařilo vyvážnout. Dne 16. září se francouzské armádě podařilo osvobodit dva francouzské občany, kteří byli drženi piráty po dva týdny jako rukojmí.

³⁰ Závěry Rady k dispozici [ZDE](#).

³¹ Bližší informace viz Europolitics 3596. *EU to put military mission in Somalia*. 16. 9. 2008 Euobserver.com. *EU to pool anti-pirate efforts off Somalia*. 16. 9 2008

Společná akce Rady [12423/08](#) LIMITE.

³² Smlouva o spolupráci ke stažení [ZDE](#).

rozvíjeny společným akčním plánem³³. Vzájemná spolupráce je hodnocena a revidována na každoročních summitech. V pořadí již devátý summit se konal dne 29. září 2008 v Marseille a očekávalo se od něho přizpůsobení strategického partnerství současným globálním výzvám, aktualizace společného akčního plánu a nový impuls vyjednáváním o volném obchodu³⁴.

Jednání v institucích EU

Dne 24. září se k nadcházejícímu summitu vyjádřil usnesením³⁵ **Evropský parlament** (EP). EP vítá revizi akčního plánu a vyzývá k tomu, aby plán byl naplněn skutečným obsahem, prioritám byly přiřazeny finanční prostředky a byl stanoven časový rámec pro dosažení priorit. Přestože oceňuje demokratické uspořádání Indie, upozorňuje EP na nedodržování lidských práv (zejména dětskou a otrockou práci) a vyzývá Komisi, aby při probíhajících jednáních o volném obchodu tuto skutečnost zohlednila. EP dále vyslovuje znepokojení nad nepokoji v Indii (útoky na křesťany, islámský terorismus, maoistická povstání..) či nad humanitární situací (nedostatek potravin, následky povodní v severovýchodní Indii...). Indii i EU pak vyzývá ke společnému postupu vůči terorismu a v dalších oblastech jako např. boj proti změně klimatu. Co se týká dosavadního vývoje vzájemných vztahů, oceňuje jejich všestranné posilování (zvyšování obchodní výměny, vzájemných investic, navázání vztahů mezi EP a indickým parlamentem...).

Výsledky summitu

Hlavním výstupem summitu se stala **revize a rozšíření** výše zmíněného **akčního plánu z roku 2005**³⁶. Nové aktivity jsou shrnuty do následujících bodů:

- podpora míru a bezpečnosti (spolupráce v rámci Rady pro lidská práva OSN, boj proti šíření zbraní a kontrola jejich vývozu, boj proti terorismu prostřednictvím spolupráce Indie a Europolu),
- podpora udržitelného rozvoje (implementace pracovního programu spolupráce v oblasti energetiky a změny klimatu, dojednání smlouvy o volném obchodu),
- podpora výzkumu a nových technologií (kooperace v oblasti civilního jaderného program, termojaderná fúze, založení společného výzkumu),
- podpora mezilidských kontaktů (posílení kontaktů mezi EP a indickým parlamentem, evropská pomoc Indii pro oblast vzdělávání mezi lety 2007-2013 ve výši 470 milionů eur, rozšíření akademické spolupráce, např. i skrze program Erasmus Mundus³⁷)

Pracovní program spolupráce v oblasti energetiky a změny klimatu³⁸ obsahuje zejména tyto body:

³³ Akční plán k dispozici [ZDE](#).

³⁴ Více informací ke stažení [ZDE](#).

³⁵ Usnesení k dispozici [ZDE](#).

³⁶ Revize společného akčního plánu k dispozici [ZDE](#).

³⁷ Erasmus Mundus External Cooperation Window.

³⁸ Pracovní program spolupráce v oblasti energetiky a změny klimatu k dispozici [ZDE](#).

- Co se týká **energetiky**, strany se dohodly na snaze o další intenzifikaci spolupráce, např. sdílení informací či vědeckých a výzkumných projektů. V oblasti **jaderných aktivit** se dne 30. září 2008 očekává podepsání smlouvy o spolupráci v oblasti civilního jaderného programu. K tomuto kroku dojde přesto, že Indie není účastníkem smlouvy o nešíření jaderných zbraní. Podobnou smlouvu ale s Indií podepsaly již dříve USA. Prezident Sarkozy smlouvu odůvodňuje především nutností podpory pro výrobu čisté energie, a tím i bojem proti změně klimatu.³⁹
- EU a Indie se zavázaly k další spolupráci v boji proti **změně klimatu** a deklarovaly svoje odhodlání uzavřít v roce 2009 smlouvu o globálním post-kjótském režimu a přivítaly závazek zemí G8 snížit světové emise o 50 % do roku 2050. Státníci se rovněž shodli na některých společných aktivitách, jako např. organizaci seminářů o změně klimatu či vzniku skupiny odborníků v Indii, jejichž úkolem bude podpora boje proti změně klimatu. Evropská investiční banka by pak měla spolufinancovat projekty soukromého sektoru, které podporují boj proti změně klimatu.

Summit EU-Indie se konal v době, kdy severovýchodní část Indie trpí povodněmi. Evropská komise na tuto krizi reagovala uvolněním 2 milionů eur pro pomoc v postižené oblasti (část pomoci bude směřována do Nepálu).⁴⁰

Další předpokládaný vývoj

EP doufá, že jednání o volném obchodu s Indií budou dokončena do konce roku 2008. Aktivity v rámci společného akčního programu a pracovního programu však většinou nejsou přesně časově rozplánovány, takže není možné přesně předvídat jejich vývoj v čase.

GRUZIE⁴¹

Mise EBOP pro Gruzii (EUMM Georgia)

K vyslání mise EU do Gruzie vyzvala **Evropská rada** na svém mimořádném zasedání dne 1. září 2008.⁴² **Rada EU** o nasazení pozorovatelů rozhodla na svém zasedání dne 15. září 2008⁴³. Bude se jednat o misi pod hlavičkou Evropské bezpečnostní a obranné politiky (EBOP) a ponese označení EUMM Georgia.

Mise zajistí civilní pozorování činnosti jednotlivých stran na celém území Gruzie⁴⁴, včetně plného dodržování dohody o šesti bodech a následných prováděcích opatření.

³⁹ Více informací viz Euobserver.com. *EU extends nuclear cooperation with India*. 29.9. 2008

⁴⁰ Více informací ke stažení [ZDE](#).

⁴¹ Pro obecné informace o Gruzii a předchozí vývoj viz Přehled SZBP srpen 2008 a Přehled SZBP 1.-17. září 2008.

⁴² Závěry Evropské rady ke stažení [ZDE](#).

⁴³ Závěry Rady k dispozici [ZDE](#).

⁴⁴ Rada nakonec schválila znění „na celém území Gruzie“ (throughout Georgia), oproti možnosti „v Gruzii“ (in Georgia). Skutečná územní působnost mise však bude muset vycházet z kompromisu s Ruskem. Vyjasnění tohoto

Za tímto účelem bude mise EU spolupracovat s Organizací spojených národů (OSN) a Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE). Cílem mise je přispět ke stabilizaci, normalizaci stavu a budování důvěry a současně přispívat k dotváření evropské politiky na podporu trvalého politického řešení pro Gruzii.⁴⁵

Konkrétní aktivity mise lze rozdělit do tří okruhů:

- Stabilizace: Pozorování a analýza zejména vzhledem k naplňování šestibodové dohody.
- Posun směrem k normálnímu stavu: Monitorování situace v oblasti právního státu, fungování státní správy apod.
- Podpora bezpečnosti: Usnadňování kontaktu mezi stranami konfliktu.

Mise bude tvořena asi 230 experty z členských zemí a institucí EU, z toho 200 pozorovatelů a 30 podpůrnými pracovníky. Rovněž bude využito podpory dalších zhruba 30 lokálních pracovníků. Operační vedení mise spadá pod Útvar pro civilní plánování a vedení (CPCC), vedený Keesem Klompenhouwerem. Přímé velení bude zajišťovat centrála se sídlem v Tbilisi. Vedoucím mise se stal bývalý německý velvyslanec v Bejrútu Hansjörg Haber.⁴⁶ Celkové náklady na jednorocní provoz mise představují 31 milionů eur.⁴⁷

Rozhovory o zjednodušení vízového režimu

Dne 25. září 2008 doporučila Komise otevření vyjednávání ohledně zjednodušení současného vízového režimu EU s Gruzii. Již dlouhou dobu zaznívají hlasy⁴⁸, které kritizují skutečnost, že obyvatelé separatistických oblastí v Gruzii nepodléhají tak tvrdým restriktivním opatřením ze strany EU jako ostatní občané Gruzie. Vlastní totiž ruské pasy, které jim umožňují snadnější cestování.⁴⁹ Cílem plánované dohody je odstranit tuto nerovnost.

Konkrétně bude dohoda podle doporučení Komise obsahovat zjednodušení podávání žádostí o víza, snížení poplatků či stanovení lhůt pro vydání víz. Součástí smlouvy bude také dohoda o zajištění návratu Gruzínců, kteří nelegálně pobývají na území EU.⁵⁰

bodů je možno očekávat od konference v Ženevě dne 15. října 2008. Očekává se nicméně, že Rusku se podaří zabránit působení mise v separatistických oblastech.

⁴⁵ Společná akce Rady o Pozorovatelské misi Evropské unie v Gruzii (EUMM Georgia) - [12898/08 LIMITE](#)

⁴⁶ Bližší informace o Hansjörgu Haberovi k dispozici [ZDE](#).

⁴⁷ Více informací viz Europolitics 3596. *EU approves Georgia mission's joint action*. 16. 9. 2008. popř. ke stažení [ZDE](#).

⁴⁸ Proti tomuto stavu se dlouhodobě ohrazují jak Gruzínci sami, tak mnoho evropských činitelů, např. Evropský parlament. Válka v Gruzii vedla k zesílení kritiky. Usnadnění cestování pro Gruzince tak na svém zasedání z 1. září 2008 žádala i Evropská rada.

⁴⁹ Hovoří se o následujícím příčinném schématu: Ruští občané mají výhodnější podmínky pro cestování do EU, proto si obyvatelé separatistických gruzínských území žádají o ruské pasy. Rusko pak mohlo této situaci využít k vojenskému zásahu s argumentem, že chrání své občany.

⁵⁰ Bližší informace viz. Euobserver.com. *EU moves towards visa facilitation for Georgians*. 25. 9. 2008, popř. ke stažení [ZDE](#).

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Očekávaný vývoj

Dne 13. října 2008 se očekává souhlas Rady s doporučením Komise a následné zahájení rozhovorů o usnadnění vízového režimu s Gruzii.

Po dosažení plné operability mise EUMM Georgia dne 1. října 2008 by mělo dojít do deseti dnů ke stažení ruských ozbrojených sil z území Gruzie.⁵¹ Konference v Ženevě dne 15. října 2008 by mohla přinést vyjasnění skutečného územního rozsahu působení mise EU.

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

SPOLEČNÁ AKCE RADY o vojenské koordinační akci Evropské unie na podporu rezoluce Rady bezpečnosti Organizace spojených národů 1816 (2008) (EU NAVCO) - [12423/08](#)

Datum: 16. 9. 2008

Typ dokumentu: Návrh společné akce Rady LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument vymezuje vojenskou koordinační akci EU na podporu rezoluce RB OSN 1816, např. s ohledem na její trvání, financování, začlenění do stávající struktury EU apod.

Společná akce Rady o Pozorovatelské misi Evropské unie v Gruzii (EUMM Georgia) - [12898/08](#)

Datum: 16. 9. 2008

Typ dokumentu: Návrh společné akce Rady LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument předkládá Výboru stálých zástupců a Radě ke zvážení různá znění mandátu mise EUMM Georgia a předkládá ke schválení finanční výkaz, který se k misi vztahuje.

VZTAHY S MOLDAVSKOU REPUBLIKOU: Stanovení postoje Evropské unie pro 9. zasedání Výboru pro spolupráci EU-Moldavsko (Brusel 3. října 2008) - [12828/08](#)

Datum: 16. 9. 2008

Typ dokumentu: Návrh společného postoje EU LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument vyzývá Radu ke schválení postoje, který je rozveden v příloze dokumentu.

ROZŠÍŘENÍ – jednání o přistoupení s Chorvatskem = Kapitola 30: Vnější vztahy - [12878/08](#)

Datum: 15. 9. 2008

Typ dokumentu: Výzva pracovní skupiny pro rozšíření Výboru stálých zástupců. LIMITE

Obsah dokumentu: EU v návrhu konstatuje, že kapitola v dané fázi nevyžaduje další jednání. Ke konečnému posouzení souladu chorvatských právních předpisů s *acquis* a schopnosti Chorvatska provádět *acquis* může dojít teprve v pozdější fázi jednání.

⁵¹ Bližší informace viz. Přehled SZBP 1.-17.září 2008

ROZHODNUTÍ POLITICKÉHO A BEZPEČNOSTNÍHO VÝBORU CHAD/4/2008 - [12419/08](#)

Datum: 12. 9. 2008

Typ dokumentu: Rozhodnutí politického a bezpečnostního výboru

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje rozhodnutí, kterým se mění rozhodnutí Politického a bezpečnostního výboru CHAD/1/2008 o přijetí příspěvků třetích států na vojenskou operaci Evropské unie v Čadské republice a ve Středoafričské republice a rozhodnutí Politického a bezpečnostního výboru CHAD/2/2008 o zřízení Výboru přispěvatelů na vojenskou operaci Evropské unie v Čadské republice a ve Středoafričské republice.

Rámcová sdělení týkající se Pozorovatelské mise Evropské unie v Gruzii (EUMM Georgia) - [13180/08](#)

Datum: 26. 9. 2008

Typ dokumentu: Návrh rámcových sdělení pro veřejnost LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument uvádí základní fakta o misi EUMM Georgia.

Společná akce Rady, kterou se mění společná akce 2008/736/SZBP o Pozorovatelské misi Evropské unie v Gruzii (EUMM Georgia) – finanční výkaz - [13303/08](#)

Datum: 23. 9. 2008

Typ dokumentu: Návrh finančního výkazu LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument navrhuje určité změny ve financování mise EUMM Georgia. Např. místo původně plánovaných 31 milionů eur plánuje vydat 35 milionů eur.

Společná akce o jmenování zvláštního zástupce Evropské unie pro krizi v Gruzii – finanční výkaz - [13305/08](#)

Datum: 23. 9. 2008

Typ dokumentu: Návrh finančního výkazu LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje návrh výkazu finančních nákladů na aktivity spojené s činností zvláštního zástupce EU pro Gruzii.

SPOLEČNÁ AKCE RADY o jmenování zvláštního zástupce Evropské unie pro krizi v Gruzii - [13184/08](#)

Datum: 22. 9. 2008

Typ dokumentu: Návrh společné akce Rady LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje důvody jmenování zvláštního zástupce, délku jeho časového působení, mandát a další podrobnosti, které se týkají jeho působení.

Návrh závěrů Rady o strategickém partnerství EU-Mexiko - [13224/08](#)

Datum: 22. 9. 2008

Typ dokumentu: Návrh závěrů Rady LIMITE

Obsah dokumentu: Text dokumentu vítá sdělení Komise nazvané „Na cestě k strategickému partnerství EU-Mexiko“, které navrhuje posílení vztahů mezi EU a Mexikem.

ROZŠÍŘENÍ - přístupová jednání s Chorvatskem = splnění kritérií pro zahájení jednání o kapitole 5: Veřejné zakázky - [13254/08](#)

Datum: 19. 9. 2008

Typ dokumentu: Návrh na zahájení jednání o kapitole 5 s Chorvatskem LIMITE

Obsah dokumentu: Pracovní skupina pro rozšíření vyzývá Coreper, aby schválil splnění kritérií pro zahájení jednání o kapitole 5.

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz